

24

අකමිපිත ව දෙලොව දියුණුව සලසා ගනිමු

එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පන්සියයක් පමණ හික්ෂු පිරිසක් සමග රජගහ නුවර සිට නාලන්ද නුවර තෙක් වඩිමින් සිටි සේක. ඒ පිටුපසින් සුප්පිය පරිබ්‍රාජකයාත්, බ්‍රහ්මදත්ත නම් තරුණ අතවැසියාත් ගමන් කළහ. සුප්පිය පරිබ්‍රාජකයා නොයෙක් ආකාරයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි; ධර්ම රත්නයට ද දෙස් කියයි; සංඝ රත්නයට ද දෙස් කියයි. එහෙත් බ්‍රහ්මදත්ත තරුණයා නොයෙක් කාරණා කියමින්, බුදුරජාණන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කරයි; ධර්මයට ද ප්‍රශංසා කරයි; සංඝයා වහන්සේගේ ගුණ ද පසසයි. මෙසේ මේ ආචාර්යවරයාත් අන්තේවාසිකයාත් දෙදෙන එකකු අනිකාට ඉඳුරා ම විරුද්ධ ව කථා කරමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රධාන හික්ෂුන් වහන්සේලා පසුපසින් ගමන් කළහ.

එදින රාත්‍රියෙහි මෙම පිරිස නවාතැන් ගත්තේ අම්බලට්ඨිකා උයනෙහි ය. එහි ම නවාතැන් ගත්, සුප්පිය පරිබ්‍රාජකයා හා බ්‍රහ්මදත්ත තරුණයා පෙර පරිදි ම වාද කරන්නට වූහ. අලුයම් වේලාව වන විට එහි වැඩ සිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා අතර ද මේ සංවාදය පිළිබඳ කතාවක් පැතිරී ගියේ ය. මේ අවස්ථාවේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ නිසිදන ශාලාව කරා වැඩියහ. එහි වැඩ හිඳ හික්ෂුන් වහන්සේලා අමතා “ මහණෙනි, තෙපි දුන් කවර කතාවකින් යුක්ත ව සිටියාහු” දැයි විමසූ සේක. එවිට හික්ෂුන් වහන්සේලා සුප්පියගේ හා බ්‍රහ්මදත්තගේ සංවාදය පිළිබඳ ව සියලු තතු සැල කර සිටියහ. බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට මෙසේ දේශනා කළහ.

“මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත් හෝ ධර්මයට දෙස් කියතොත් හෝ සංඝයාට දෙස් කියතොත් හෝ එහි දී කෝප නො ඉපදවිය යුතු ය. අසතුට නො ඉපදවිය යුතු ය. අමනාප බව ඇති නො කළ යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත් හෝ, ධර්මයට දෙස් කියතොත් හෝ සංඝයාට දෙස් කියතොත් හෝ දෙස් කීමෙහි කිපෙන්නාහු නම් නො සතුටු වන්නාහු නම්, එයින් ඔබට ම අන්තරාය වන්නේ ය” කියායි. එසේ කුපිත වන විට මෙන් ම උද්දමයට පත්වන විට ද අනුන් කියන දේ පිළිබඳ සත්‍ය හෝ අසත්‍ය බව දැන ගත නො හැකි යැයි පැහැදිලි කළහ. ඇති ගුණ ඇති සැටියෙන් දැකීමට මැදහත් ව සිතීම අවශ්‍ය බව ද පැහැදිලි කළහ.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ තුළ වූ අකමිපිත ගුණයයි. අටලෝ දහමින් කම්පා නොවීමයි.

ඵ්ව්ධස්ස ලෝකධම්මේහි
 චිත්තං යස්ස න කම්පති,
 අසෝකං චිරජං ඛේමං
 ඒතං මංගලමුත්තමං.

මංගල සූත්‍රයෙහි මෙකී ගාථාවෙන් අටලෝ දහමින් කම්පා නොවී කටයුතු කිරීම ද උතුම් මංගල කරුණක් ලෙස දක්වා තිබේ.

ලොව ජීවත් වන අප සියලු දෙනාට ම අටලෝ දහමට මූණ දීමට සිදු වේ. අංගුත්තර නිකායේ අට්ඨක නිපාතයෙහි අෂ්ටලෝක ධර්ම පිළිබඳ ව මෙසේ දැක්වෙයි.

ලාභෝ, අලාභෝ, අයසෝ, යසෝ ච
 නින්දා, පසංසා ච, සුඛං ච, දුක්ඛං,
 ඒතේ අනිච්චා මනුජේසු ධම්මා
 අසස්සතා විපරිණාමධම්මාති.”

ඒ අනුව ලාභ අලාභ
 යස අයස
 නින්දා ප්‍රශංසා
 සැප දුක් වශයෙන් ලෝක ධර්ම අටක් දක්වා තිබේ.

උසස් පහත්, උගත් නුගත්, කුලීන කුලහීන, දුප්පත් පොහොසත්, බාල මහලු යනාදී හැම කෙනකුට ම මේ අටලෝ දහමට මූණ දීමට සිදුවේ.

ලාභ අලාභ

ලාභය නම් ලැබීමයි. අලාභය නම් අහිමි වීමයි. විවිධ ලාභ ඇත. ධනය, පුත්‍ර පරිවාර ආදී සම්පත් තමා සතු වීම ලාභයයි. ඒවායේ අහිමි වීම අලාභයයි. කිසිවකුට සැම විට ම ලාභත් සැම විට ම අලාභත් නො ලැබේ. ධනවත් ව සිටි අනේපිඬු සිටුකුමා

නැණවත් ව කටයුතු කළ ද කලෙක දී නිර්ධන ව දුප්පත් වූ බව කියවේ. රණශූර සීතාවක රාජසිංහ රජතුමා අන්තිම හුස්ම හෙලුවේ ඔරු කබලක් මත අසරණ ව ය. කාසි කෝසල රාජ්‍ය පාලනය කළ කොසොල් රජු අන්තිමට අසු විශේදී මිය ගියේ පාළු අම්බලමක ය.

ගිහි, පැවිදි කාහට වුව ද ඉහත ස්වභාවයෙන් වැළකිය නො හැකි ය. ලෝසකතිස්ස රහතන් වහන්සේට පිරිනිවන් පාන තෙක් ම කුස පිරෙන්න දනය නො ලැබිණි. සීවලී රහතන් වහන්සේ දන ලාභීන් අතර අග්‍ර වූ සේක. දිනක් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇතුළු හික්මුන් වහන්සේලා පිටිසර ප්‍රදේශයක වඩිද්දී දන් වළඳන වේලාව ළං විය. ආනන්ද හිමි බුදුරජුන්ගෙන් විමසුයේ මෙවැනි ජන ගුණ්‍ය ප්‍රදේශයක දනය ලබා ගන්නේ කෙසේ ද යන්නයි. එම ප්‍රශ්නයට බුදුරජුන් ප්‍රකාශ කෙළේ සීවලී හිමියන් අප සමග සිටින තුරු දනය නො වරදින බව ය. ඒ තරමට ම සීවලී මහ රහතන් වහන්සේට දනය ලැබීමේ භාග්‍යය තිබිණි. බුදුරජාණන් වහන්සේට ද රජුන්, සිටුවරුන්, දිළින්දන්ගෙන් ද ලැබුණු ලාභ බොහෝ ය. වේරංජාවේ වස් විසූ උන්වහන්සේට දන් නො ලැබුණු බව ද සඳහන් වේ. එහෙත් ලාභයෙන් උද්දමයට හෝ අලාභයෙන් කම්පාවට හෝ බුද්ධාදී උතුමෝ පත් නො වූහ.

යස අයස

යස යනු කීර්තියයි. අයස යනු අපකීර්තියයි. මේ දෙක, ලොව කාටත් පොදු ය. මොහු සිල්වතෙකි, ගුණවතෙකි, අල්පේච්ඡ සැහැල්ලු ජීවිතයක් ගත කරන්නෙකි, නිරහංකාර කෙනෙකි, අසරණයන්ට පිහිට වන කෙනෙකි, ආදී වශයෙන් පවත්නා ගුණ සෝභාව යසසයි. ඒ නිසා ම විශාල පිරිසක් ඔහු වටා රැස්වීම ද යසසින් යුක්ත වීමකි.

මොහු දුශ්ශීලයෙකි, ගුණ හීනයෙකි, ලෝභියෙකි, මසුරෙකි, අහංකාර කෙනෙකි, ගුණමකුවෙකි, ආදී වශයෙන් පැතිර යන අපකීර්තිය අයසයි. ඒ නිසා ම පරිවාර සම්පත් නැති වීම ද අයසින් යුක්ත වීමකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ තුළ වූ කීර්තිය දෙව් ලොව, බඹ ලොව තෙක් ම පැතිරිණි. එකී ගුණ නො ඉවසූ ඇතැම්හු අභූත චෝදනා නැගූහ. ඇතැම් විට බුදුරජුන් වටා විශාල පිරිසක් සිටියහ. උන් වහන්සේ හුදකලා වූ අවස්ථා ද විය. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ අවස්ථා දෙකේ දී ම කම්පා නොවී කටයුතු කළහ.

නින්ද ප්‍රශංසා

නින්ද නම් ගැරහීමයි. නැතහොත් බැණ වැදීමයි. ගුණ කියා පෑම ප්‍රශංසාව ය. අප බුදුරජාණන් වහන්සේ “අක්කෝසක භාරද්වාජ” වැනි බමුණන්ට ද කරුණාව දැක්වූහ. අක්කෝසක භාරද්වාජ බමුණා බුදුරජාණන් වහන්සේට මුව නො සැහෙන පරිදි බැණ වැදුණේ ය. විංචා මානවිකාව, සිවු පිරිස පිරිවරා දහම් දෙසමින් සිටි බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉදිරියට පැමිණ, උන් වහන්සේට අභූත චෝදනා නැගූවා ය. “රණ බිමෙහි දී සතර දිගින් අවුත් ඇඟ වදින ඊතල ඉවසන හස්ති රාජයකු මෙන් බොහෝ දෙනාගේ

බැනුම් සියල්ල මම ඉවසන්නෙමි” යි බුදුරජාණන් වහන්සේ එවැනි අවස්ථාවල දී වදාළහ.

ලෝක ධර්මතාවන්ට මුහුණ දීමේ දී අකම්පිත ව මහ පොළොව මෙන් නො සෙල්වී සිටීම උතුම් ගතියකි. ලෝක තත්ත්වය නිසි පරිදි තේරුම් ගතහොත් ලෝකයාගේ පරිභවයන්ගෙන් පීඩා නො විඳ සිටිය හැකි ය. ඒවාට සවන් නොදී බිහිරකු මෙන් සිටිය හැකි නම් ඒවා ආපසු කියන්නා වෙත ම යන බව සිතා ගත යුතු වෙමු. නින්දා කරන්නා තමාගේ පහත් බව ප්‍රකාශ කරයි. ඒ සියල්ල ඉවසන්නා තම මහත්මා ගතිය ම පෙන්වයි.

සැප දුක

සුඛ දුක්ඛ ලෙස හැඳින්වෙන්නේ ද මෙයයි. සුඛ නම් සැපයයි. එය කායික සැපය හා මානසික සැපය වශයෙන් දෙයාකාර ය. දුක්ඛ යනු දුක ය.

බුදුරජාණන් වහන්සේට ද දුක් ඇති වූ අවස්ථා තිබේ. වරින් වර ඇති වූ හිසේ රුදාවක් නිසා වරෙක දහම් දෙසමින් සිට සැරියුක් හිමිට බණ දෙසීමට පවරා විවේක ගෙන තිබේ. දෙවදත් තෙරුන් විසින් ගිජ්කුළු පව්ව මුදුනේ සිට පෙරළී ගලෙන් කැබැල්ලක් මහපට ඇඟිල්ලෙහි වැදී වෙදකම් කිරීමට ද සිදු වී තිබේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑමට ආසන්න කාලයේ ලෝභික පක්ඛන්දිකා රෝගයෙන් පීඩා වින්දහ. මේ සියල්ල ඉවසා දරා සිටීමේ හැකියාව උන් වහන්සේ තුළ තිබිණි. සැපයෙන් උතුම් ම සැපය වූ නිවන් සැපය ද බුදුරජුන්ට ලැබිණ. ඒ සසර සියලු දුක් නිමා වීමෙනි. එහෙත් උන් වහන්සේ දුක් සැප දෙකෙහි ම කම්පනය නො වූහ.

අපි ජීවිතය පිළිබඳවත් ලෝකය පිළිබඳවත් ඇති සැටියෙන් දැකීමට පුරුදු විය යුතු වෙමු. ඉගෙන ගන්නා සිසුන් වශයෙන් අපට මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු බොහෝ ය. බොහෝ සිසුහු විවිධ විභාගවලට සුදුනම් වෙති. සියලු දෙනා ම විභාග සමත් නො වෙති. එවැනි අවස්ථාවල දී ඉවසා දරා සිටීමේ හැකියාව හැමදෙනාට ම තිබීම වැදගත් ය. දෙමව්පියන්, ගුරුවරුන් ආදී වැඩිහිටියන් විසින් දෙන අවවාද අනුශාසනා, දඬුවම්, වැරදි ලෙස නො ගත යුතු ය. ඒවා පිළිබඳව ද අවබෝධයෙන් උපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කළ යුතු වෙමු. ශිෂ්‍ය ජීවිතයේ දී අටලෝ දහම ගැන සිතා ඉවසා දරා කටයුතු කිරීමට උනන්දු විය යුතු වේ. සීගිරි පර්වතය අසිරිමත් ය. එය සියවස් ගණනාවක සිට නො සෙල්වී පවතී. අවි, වැසි, සුළං, කුණාටු ආදී සියල්ලට ම නො සැලී මුණ දෙයි. එසේ ම ඉගෙන ගන්නා සිසුන්ට ද ඉන්ද්‍ර බීලයක් සේ නො සෙල්වී ගැටලු, අභියෝගවලට මුහුණ දීමේ හැකියාව තිබිය යුතු ය.

සේලෝ යථා එකසනෝ
 වානෙන න සමීරතී,
 ඒවං නින්දපසංසාසු
 න සම්ඤ්ජන්ති පණ්ඩිතා.

යන ධම්ම පදයේ එන ගාථාවෙහි කියවෙන්නේ ද ඉහත අදහසයි. නින්ද, ප්‍රශංසාවල දී පර්වතයක් සේ නො සැලී ක්‍රියා කළ යුතු බව එහි විස්තර වේ. ඇතැම් සිසුන්ට විවිධ ආර්ථික ප්‍රශ්න මැද ඉගෙන ගැනීමට සිදු වී තිබේ. ඉවසීමෙන් කටයුතු කර තම ජයග්‍රහණය කරා ගමන් කළ හැකි ය. බීමත් ව පැමිණෙන පියා නිසා පවුලේ අරගල මතුවන විට ඇතැම් සිසුන්ට යහපත් මානසික තත්ත්වයක් ඇතිව ඉගෙන ගැනීමට නො හැකි වේ. ඒ සියල්ල කෙරෙහි ම අකම්පිත ව මුහුණ දීමට හැකියාව දරුවකුට තිබිය යුතු වේ.

උපදින සෑම සත්ත්වයකුට ම මරණය නියත ය. කුමන මොහොතේ හෝ මරණය අප කරා පැමිණේ. තමන්ගේ පවුලේ අය, හිත මිත්‍රාදීන් එසේ මරණයට පත් වූ විට ඉවසා දරා ගැනීමේ හැකියාව අපට තිබේ නම් ඉතා වැදගත් ය. අෂ්ට ලෝක ධර්ම, ලෝකයේ යථා ස්වභාවය බව අපට හැඟේ නම් ජීවත් වීම පහසු කරවයි. සෑම අවස්ථාවක දී ම මෙම යථා ස්වභාවය තේරුම් ගෙන තම ජීවිතය ගොඩ නගා ගැනීමට වෙහෙසිය යුතු වෙමු. ජීවත් වන විට දුක මෙන් ම සැප ද උරුම ය.

සිසු දරු දැරියන්ට අටලෝ දහම තේරුම් ගැනීමෙන් ලද හැකි ප්‍රයෝජන බොහෝ ය. අපගේ ජීවිතය යාත්‍රාවක් නම් එහි රෝදය අෂ්ට ලෝක ධර්මයයි. එහෙයින් ලාභ අලාභ, යස අයස, නින්ද ප්‍රශංසා, සැප දුක යන සියල්ලට ම මුහුණ පෑමට සිදු වේ. එකී හැම අවස්ථාවක දී ම උපේක්ෂාවෙන් යුක්ත ව, නොසැලී මුණ දීමට අපි පුරුදු විය යුතු වෙමු. තම ජීවිතය සැප හෝ දුක් අතට හරවා ගැනීමේ වගකීම ඇත්තේ තමා අත ම ය.

සාරාංශය

අජට ලෝක ධර්ම යනු ලාභ අලාභ, යස අයස, නින්දා ප්‍රශංසා, සැප දුක ය. මංගල සූත්‍රයෙහි අටලෝ දහමින් කම්පා නොවී කටයුතු කිරීම උතුම් මංගල කරුණක් ලෙස දේශනා කර තිබේ. අජට යනු අටයි, ලෝක යනු සත්ත්ව ලෝකයයි, ධර්ම යනු ස්වභාවය යි. උසස් පහත්, උගත් නුගත්, දුප්පත්පොහොසත් ආදී සෑම දෙනෙකුට ම අටලෝ දහමට මුහුණ පෑමට සිදු වේ. මේ සියලු ධර්මයන් මිනිසුන් අතර හැම කල්හි ම පෙරළෙමින් පවතියි. මේ සියල්ල ම කෙරෙහි අකම්පිත ව, ඉවසීමෙන් කටයුතු කිරීමෙන් සහනදායී ජීවිතයක් ගත කළ හැකි ය. පාසල් සිසුන් අටලෝ දහමින් කම්පා නොවී, ඉවසා දරා කටයුතු කිරීමට සූදනම් විය යුතු ය.

ක්‍රියාකාරකම්

01. අජට ලෝක ධර්ම නිවැරදි ව නම් කරන්න.
02. දනාදී ප්‍රත්‍ය ලැබීමේ අග්‍රගණ්‍ය වූ රහතන් වහන්සේ කවරහු ද?
03. බුදුරජාණන් වහන්සේ අටලෝ දහමට මුහුණ දුන් අවස්ථා දෙකක් විස්තර කරන්න.

පෑවරුම

පාසල් ශිෂ්‍යයකු වශයෙන් අටලෝ දහමට අකම්පිත ව මුහුණ දීමෙන් ඔබට ඇති ප්‍රයෝජන පිළිබඳ රචනයක් ලියන්න.

